

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/196/2018
Identifikačné číslo spisu:	8311204956
Dátum vydania rozhodnutia:	29.01.2019
Meno a priezvisko:	Mgr. Katarína Beniačová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:8311204956.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne AUTOHANSÁ SLOVAKIA, s. r. o., so sídlom v Humennom, Mierová 2946, IČO: 31 688 861, zastúpenej JUDr. Jánom Vrbom, advokátom so sídlom v Humennom, Námestie Slobody 2, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Chlumeckého 2, o zaplatenie 460 000,- eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 21 C 63/2011, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 19. júna 2018 sp. zn. 5 Co 16/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 20. októbra 2017 č. k. 21 C 63/2011-436 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala, aby súd zaviazal žalovanú na zaplatenie sumy 460 000,- eur s príslušenstvom z dôvodu zodpovednosti žalovanej za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“). V odôvodnení uviedol, že v konaní bolo preukázané, že Správa katastra Humenné vydala pod č. V-650/06 dňa 28. júna 2006 nezákonné rozhodnutie, ktorým bol povolený vklad záložného práva k nehnuteľnostiam vo vlastníctve žalobkyne, čím podľa Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) platne vzniklo záložné právo a následne došlo k predaju nehnuteľností vo vlastníctve žalobkyne na dobrovoľnej dražbe. Súd prvej inštancie konštatoval, že v danom prípade žalobkyňa neunesla svoju dôkaznú povinnosť a nepreukázala, že nezákonné rozhodnutie katastra o povolení vkladu záložného práva do katastra bolo jedinou a hlavnou príčinou vzniku škody, ktorej náhrady sa domáha. Uviedol, že povolením vkladu záložného práva nedošlo k zmene vlastníka a nedošlo ani k obmedzeniu jeho vlastníckych práv. K predaju pozemkov a k zmenšeniu majetku došlo až následne, udelením príklepu na dobrovoľnej dražbe, ktorá však nasledovala až potom, ako hlavný dlžník nesplnil svoj záložným právom zabezpečovaný dlh. Súd prvej inštancie v nadväznosti na to zdôraznil, že žalobkyňa nevyužila pred uplatnením náhrady škody voči štátu všetky

právne prostriedky, keď si mohla a mala uplatniť žalobou voči dlžníkovi náhradu toho, čo za dlžníka plnila záložnému veriteľovi zo svojho majetku, resp. podať žalobu o neplatnosť dobrovoľnej dražby, keďže vedela, že prebieha súdne konanie o neplatnosť vkladu záložnej zmluvy, na základe ktorej sa dražba realizovala.

2. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 19. júna 2018 sp. zn. 5 Co 16/2018 rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil. Odvolací súd sa plne stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie a v súlade s ustanovením § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“) poukázal na toto odôvodnenie. Zopakoval, že súd v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Správy katastra Humenné právoplatne rozhodol, že dané rozhodnutie správneho orgánu je nezákonné a preto ho zrušil, pričom v rozsudku špecifikoval jeho nezákonnosť, t. j. ktoré konkrétne právne normy boli porušené. Súd prvej inštancie správne konštatoval, že podľa ustanovenia § 17 zák. č. 514/2003 Z.z. aj podľa ustanovenia § 442 OZ sa ako skutočná škoda uhrádza to, čo poškodenému ušlo (ušlý zisk). Podľa názoru odvolacieho súdu v konaní bolo preukázané, že všeobecná hodnota veci bola ku dňu 2. júla 2007 - teda ku dňu príklepu a zániku vlastníckeho práva žalobkyne - určená znaleckým posudkom súdneho znalca vo výške 435 000,- eur. Odvolací súd sa stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie, že v danom prípade žalobkyňa neunesla dôkaznú povinnosť a nepreukázala príčinnú súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a škodou, pričom v danom prípade sa zavinenie nevyžadovalo, keďže išlo o objektívnu zodpovednosť.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa z dôvodu, že jej v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. bolo nesprávnym procesným postupom súdov znemožnené uskutočňovať procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces. Namietala, že tvrdenia súdov o neexistencii príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a škodou sú v rozpore s právnym a skutkovým stavom v predmetnej veci, keď bez nezákonného záložného práva by nemohla prebehnúť dobrovoľná dražba, pričom na základe toho vznikla škodová udalosť. Dovolateľka tiež namietala, že pokiaľ súd komentoval možnosti iných právnych krokov žalobkyne, je daný postup v rozpore s ústavným právom na určenie a výber spôsobu ochrany jej záujmov. Dodala, že ak by podala žalobu proti nezákonnosti dobrovoľnej dražby v trojmesačnej lehote, bola by neúspešná z dôvodu, že v danej lehote ešte neexistoval rozsudok určujúci vyznačenie záložného práva ako nezákonného. Dovolateľka konštatovala, že neexistoval žiaden iný procesný postup ako sa domáhať náhrady škody a preto navrhla, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

4. Žalovaná sa vo vyjadrení k dovolaniu plne stotožnila s argumentáciou oboch konajúcich súdov v danej veci a vyjadrila názor, že dovolanie žalobkyne je nedôvodné. Vo svojom podaní uviedla viacero náleзов Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), z ktorých vyplýva, že právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátneho orgánu nie je absolútne a podlieha zákonným obmedzeniam upravujúcim predpoklady na jej uplatnenie. Z rozhodovacej praxe súdov Slovenskej republiky zároveň vyplýva, že nezákonné rozhodnutie orgánu štátu musí byť priamou, bezprostrednou a nesprostredkovanou príčinou škody. Žalovaná dodala, že zodpovednosť nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite, keďže atribútom príčinnej súvislosti je priamosť pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Keďže v danom prípade neboli naplnené predpoklady na priznanie práva na náhradu škody, navrhla, aby dovolací súd dovolanie zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá C.s.p.) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (por. § 428 C.s.p.). Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí

tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

7. V danom prípade dovolateľka uplatnila dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p., podľa ktorého je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ C.s.p., teda sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

9. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

11. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (1 ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013). Podľa právneho názoru odvolacieho súdu treba pojem „procesný postup“ súdu vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016.

12. Žalobkyňa v dovolaní namietala, že súdy nesprávne vyhodnotili jednu zo základných podmienok úspešnosti uplatnenia náhrady škody spôsobenej štátom z dôvodu nezákonného rozhodnutia, a to príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím Správy katastra Humenné a vzniknutou škodou, a zároveň súdy nižších inštancií od nej požadovali najprv uplatnenie iných oprávnených prostriedkov, aby ujmu, ktorá predstavuje náhradu škody, bolo možné nahradiť inak. Dovolací súd dospel k záveru, že uvedené námietky je potrebné z hľadiska materiálneho považovať za námietky netýkajúce sa procesného postupu súdov (v zmysle procedúry prejednávania veci), ale za námietky týkajúce sa právneho posúdenia veci (právnych záverov súdov), na ktorom súdy založili svoje rozhodnutia. Dovolací súd poznamenáva, že v dôvodoch dovolania dovolateľka neuvádza, aká konkrétna právna otázka bola odvolacím súdom nesprávne riešená a v čom spočíva nesprávnosť toho riešenia. Pokiaľ by totiž dovolanie tieto dôvody obsahovalo, išlo by o dovolací dôvod upravený v ustanovení § 432 ods. 1 C.s.p., t. j., že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Tento dovolací dôvod však dovolateľka v dovolaní nekonkretizovala v zmysle § 432 ods. 1 C.s.p., teda ani nepoužila.

13. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. je potrebné konštatovať, že najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných

oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu nie je po 1. júli 2016 žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť uskutočňovať procesné oprávnenia niektorou zo strán civilného sporového konania. Na tom zotrval aj aktuálny judikát R 24/2017.

14. Vzhľadom na uvedené dovolací súd uzatvára, že dovolateľka neopodstatnene tvrdí, že súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne proti rozsudku odvolacieho súdu nie je podľa § 420 písm. f/ C.s.p. prípustné, preto ho ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, odmietol (§ 447 písm. c/ C.s.p.).

15. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.).

16. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.